

דתנן אין עושין תכשיטין ולולאות נזמים וטבעות לע"ז ממשנה זאת אין ללמוד איסור אלא לתכשיטי ע"ז דוקא א"כ מהיכא תיתי לאסור גם דברים הנצרכים לשמשיה, הבו דלא לוסיה עלה. ובודאי דלא הביא הר"ם משנה זאת אלא לעניין איסור התשמישים, דאילו לדברים הנצרכים לה ממש, מי לא ידע בכל אלה, ואם לעניין הדברים הנצרכים לעבודתה הא ילפינן איסורה ממשנת²⁸ אלו דברים אסור למכור לגוים אצטובלין וכו' דמשם ילפינן דאסור למכור לע"ז צורכי עבודתה מה לנו במשנת אין עושין תכשיטין וכו' דאית דגרסי לה ואית דלא גרסי לה²⁹, אלא לא תראה אלא ללמוד מינה איסור לתשמישי ע"ז שבזה דברה המשנה. וכן מצינו שבעלי התו' כתבו על משנה זאת למאן דגרסי לה דגרסי בה ור' אליעזר מתיר והקשו איך יתכן שיש תנא שמתיר למכור תשמישי ע"ז ולכן נראה ליה דלא גרסינן ור' אליעזר מתיר והכריחו דרש"י לא גריס לה כלל ע"ש. אשר על כן בודאי אומרו הר"ם הדבר הצריך לה ולשמשיה אינו ולשמשיה לגלחים או כומרים, אלא פירושם ולתשמישיה, דהם משמשי ע"ז שזהו הלשון המו[רגל] בתלמוד. והכי קאמר, הדברים הנצרכים לה לגופה ממש, או ללבושיה דהיינו תשמישיה. וזה יליף ממשנת אין עושין תכשיטין וכו' ואח"כ אמר הדברים הנצרכים] לעבודתה ופירש שהם מחתות וכו' וגם זה לפי שהיה לעבוד בהם ע"ז הא לאו הכי אלא כמו לבוש לכומרים, שאינו ממש תכשיטין לע"ז, אפי' שנקראין נוי לעניין שצריכין ביטול אינן נוי גמור לאיסור המכירה, לכן לא זכרם כאן דאין במכירתם איסור. הרי הכרחתי לפי קוצר דעתי שגם הר"ם לא אסר בעניין המכירה ... בעצמו הכריח ממה שכתב בשבלי הלקט בשם ... וכו' ולא הזכיר איסור למכור לצורך הכומרים.

ואפי' למאן דמצריך ביטול לנוי של הכהנים אמרינן דהכא בנ"ד יודה דמותר משום דקיל המכר שעדיין לא נשתמש ממה שכבר נשתמש בו לפני הע"ז דאז צריך ביטול אליבא דיניה.

שראיתי בדברי המרדכי²⁶ שהביא דברי מהר"ם ... שפסק בעניין הביטול וז"ל, "ופסק ר' אליעזר ממיץ בס"י שצריך לזהר שלא יקח במשכון ולא יהנה ממשמשי ע"ז וגויי ע"ז שנתייפת ע"ז מהם כעין גביעים ומחתות ומעילים ורקמים המצויירין שפורסין לפני ע"ז לנאותה וקאפאש שלובשים הגלחים ומיחדים ללבוש. וגוי ע"ז יש להם ביטול דדוקא תקרובת איתקש לובחי מתים ורבינו העזרי כתב בשם ר"ג להתיר קאפאש של גלחים משום דאף יוצא בהם להתנאות כנגד המלכים". עכ"ל. והנני מסדר לפניך מה שכתב מהר"ם בעצמו לעניין המכירה לצורכי ע"ז שהביא דבריו שלטי הגבורים. וז"ל עוד כתב [יזהרו] ישראל שלא ימכרו לע"ז כל דבר שצריך לה ולשמשיה או לעבודתה כגון מחתות ומעילים לעבוד בהם ע"ז ותנן²⁷ אין עושין תכשיטין ולולאות וגזמים וטבעות לע"ז דאין לך עושה גדול ממוכר וגם אסור למכור להם ספרים הראויים לומר לע"ז. עכ"ל. ראה גם ראה ששם בעניין הביטול הזכיר הקאפאש של הגלחים אחר שהזכיר הדברים הנצרכים לצורכי הע"ז דהיינו הגביעים ומחתות ומעילים אמנם בעניין המכירה לא הזכיר כי אם הדברים הנצרכים לע"ז, ולכן אחר שהזכיר מחתות ומעילים וכפות אמר בפירוש כדי לעבוד בהם ע"ז, לומר דדוקא בדברים דשייכי לע"ז הוא דאסור, ואם איזה איש רצה לפרש שמה שאמר ולשמשיה דהיינו דברים הנצרכים לכומרים, וילמוד מכאן שבזה נכללים בגדי הכומרים, ה[ריני] מכריע שאין פירוש הדבר כן. אלא אומרו ולשמשיה פירושו ולתשמישיה. ויש לי להכריע דבר זה מכמה ראיות. חדא שאם פי' ולשמשיה היינו לכומרים שמשמשים לפניה היל"ל כך כל דבר שצריך לה או לעבודתה או לשמשיה דליתגי הדברים שנצרכים לה ולעבודתה בהדי הדדי ואח"כ יאמר או לשמשיה דנחית דרגא ... וצורכיה ולעבודתה ליתני כחדא. עוד שלא מצינו בכל לשונות הפוסקים שהכומרים יקראו שמשיה או כומרים או גלחים. עוד ראייה עצומה דמהיכא יליף שאסור למכור הדברים הנצרכים לשמשיה ... אפי' דברים הנצרכים לה לא יליף לה אלא מהא

סימן ג.

אוכל לעשות כלל, התרצה להשתתף עמי? ונתרצו. והלך ראובן לכפר לעשות הגבינה ועשה. אמנם שמעון אחיו שהיה במדינה כאשר שמע שהיה אסור לעשותו בחש"מ השתדל להחזיר לאחיו ולא יכול, להיות שהגוי

שאלה. מעשה שהיה כך היה, שראובן אמר לשמעון אחיו בחש"מ רצוני לילך לאחד מן הכפרים לעשות לי גבינה כי אחר המועד הזמן דחוק. ועוד שאחרי המועד ילכו האומנים הרגילים לעשות מדי שנה בשנה ולא

26 ע"ז פ' ר' ישמעאל אות תתמג.

27 ע"ז די"ט ע"ב.

28 ע"ז די"ג ע"ב.

29 עי' בתוס' ע"ז די"ט ע"ב ד"ה הגיע ועי' בירושלמי וברי"ף ד"כ דלא גריס לה.

אכן. כד דייקנין שפיר יש לנו מקום לבקש זכות לגבינה זאת שלא תהיה הפקר לגמרי כדין המכיון מלאכתו במועד והעניין הוא בדקדוק קטן שנדקדק בדברי כל הפוסקים שכלם כאחד מפרשים בכל מקום שאמרו ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד אמרו שכיון להניחה לעשותה במועד. וקודם כל נביא דברי רש"י ז"ל גדול (של) המפרשים שפירש במשנה עצמה שהבאתי למעלה פירש ז"ל כך וזה לשונו שלא יכוין מלאכתו במועד שיש לו פנאי בשאר ימות השנה והוא משהא למועד. עכ"ל. וכמו כן פירש במשנה אחרת בפרק ראשון¹ שאמרה המשנה הציר והצנור והקורה שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד ופירש רש"י ז"ל כשיש לו לתקן כל אלו בשאר ימות השנה ומניחו עד המועד עכ"ל. גם רבינו יעקב ז"ל במשנה עצמה הראשונה פירש כמו כן שאמר ושולה פשתנו מן המשרה וכל כיוצא בזה מדבר האבד ובלבד שלא יכוין להשהותו עד המועד. גם הרמב"ם בחיבורו² כתב וכל המכיון מלאכתו והניחה למועד. וכן בפירוש המשנה³ אמר, שלא יתעצל קודם המועד במלאכתו ויתכוין לעשותה במועד. הרי סידרתי לפניך פירוש שלשה גדולי עולם ואם תבקש עוד תמצא שכל שאר המפרשים והפוסקים כלם עולים בסגנון אחד. ועתה אני מחלק חילוק אחד שנראה לי שכל בעלי ההוראה יסכימו בזה בע"ה ואומר שמה שקנסו חכמים לאבד ולהפקיר מלאכת העושה בחש"מ זהו דוקא בדבר שאם היה רוצה לעשותה קודם המועד כבר היה יכול לעשותה וידע שהיה מוכרח לעשותה כמו מי ששרה פשתנו במים כי יודע הוא שהוא מוכרח להעלותו מן המשרה שאם לא יעלהו יפסד. גם מי שנשברו דלתות ביתו וציר וצנור וכדומה כי יודע שמוכרח שיתקנם וכן במי שהפך זיתיו שיודע שמוכרח הוא שיתזור להפוך אותם פן יתקלקלו, וכן כל שאר הדברים הם כך, וכיון שיודע היה שמוכרח הוא במעשה לעשותם ולא רצה לעשותם קודם המועד כדי שלא יתבטל ממלאכתו והגיה לעשותם במועד אז קנסו אותו רבנן כדי שלא יהא חוטא נשכר. אבל כשהמלאכה שעושה האיש הזה אינה מלאכה שהיתה לפניו מקודם המועד לעשות אלא שעתה נתחדש הדבר שצריך לעשותה אפי' שאסור לעשותה כיון שיוכל להמתין עד אחר המועד עכ"ז אם עשה לא יהיה לו דין מכיון מלאכתו במועד לענין הקנס שנפקיר הדבר ההוא. שאפי' מי שיודע שמוכרח לעשות הדבר אלא שנתעצל קודם

אשר קבל המעות דמי החלב לא מצאוהו, באופן שהיה אנוס. ושאל השואל מה יהיה דין הגבינה אם היא אסורה או לאו.

תשובה. גרסינן במתניתין בפ"ב דמ"ק¹ וכלן אם כיונו מלאכתן במועד יאבדו. עכ"ל. ורש"י ז"ל פי' יאבדו שאסור ליהנות מהן עכ"ל והטעם מפורש בגמ' דקנסא הוא דקנסו ליה רבנן. אמנם ענין הקנס מה הוא בזה נחלקו הפוסקים רבינו יעקב² כתב ז"ל המכיון מלאכתו במועד קונסין אותו שלא יעשה אעפ"י שהוא דבר האבד. עכ"ל. והרב המגיד כתב³ שהרמ"ך כתב משם הגאונים כדברי רבינו יעקב. אבל הרמב"ם כתב⁴ ז"ל וכל המכיון מלאכתו והניחה למועד ועשה במועד ב"ד מאבדין אותה ומפקירין אותה לכל. עכ"ל. וכן כתב סמ"ג⁵ ורוב הגאונים והכי גקיטינן וכך פסק הרב מהרי"ק זלה"ה בשולחן אשר העריך בס' תקל"ח. א"כ בנידון דידן לכאורה נראה שצריך להפקיר אותה הגבינה ולאבדה לכל כדברי הרמב"ם ושאר הגאונים, שהרי מלשון השאלה בעצמה נראה שכיון מלאכתו למועד שכן אמר ראובן לשמעון אחיו שהיה רוצה לעשות עתה הגבינה כי אחר המועד יהיה הזמן דחוק כלומר שאחר המועד רוצה לעשות דברים אחרים ולכן עתה שהוא בטל ממלאכתו להיות חש"מ רוצה לעשות הגבינה וכיון דהכי הוא ודאי נראה שיש לקנסו שמבטל שמחת המועד. וכבר הייתי מפרש הלשון שאמר שאחר המועד יהיה דחוק פירוש אחר שיהיה זכות לראובן. שנפרש שרצונו לומר שאחר המועד יהיה קשה עליו לעשות ובדוחק גדול להיות שיש אחרים שרוצים לעשות גבינה ולא ימצא להם, וגם שמילת זמן אינו סובל פירוש זה, עכ"ז הייתי דורשו לשבח ולומר שעל ידי שאחרים יעשו לא יתנו לו זמן לעשות, ואם נפרש כך אז יהיה עניין זה כדבר אבד שחושב שאחר המועד לא ימצאו ולכן לא נדון אותו מכלל המכיון מלאכתו במועד ובזה ניצל מהקנס. אמנם זה הפירוש אין לפרשו שאם כך היה פירוש דבריו למה חזר ואמר ועוד שאחר המועד ילכו האומנים לעשות וכו' אלא ודאי שכונתו במה שאמר שאחר המועד הזמן דחוק רוצה לומר שאין רצונו להתבטל ממלאכתו ומסחורתו אחר המועד אלא עתה שבין הכי ובין הכי הוא בטל להיות חש"מ ילך לעשות הגבינה וא"כ יש לדון אותו בכלל מכיון מלאכתו במועד שצריך להפקירה כאמור לעיל זהו מה שנראה לכאורה ולפום ריהטא.

1 דף י"ב ע"ב.

2 טור או"ח סי' תקל"ח.

3 פרק ז' מה' יו"ט ה"ד. (והגירסא בדברי הרב המגיד היא כדברי רבינו ועיקר" וכוונתו להרמב"ם כידוע, אולם בב"י

הובא לשון הרב המגיד "כדברי רבינו יעקב" ויתכן שהמעתיקים טעו כי האותיות דומות).

4 הלכות חול המועד דף כ"ח מדפוס ויניציאה ש"ז.

5 מו"ק דף י"א ע"א.

6 סוף פרק ד' דמו"ק.

מכיון מלאכתו וראוי לקונסו ולשם אמר בירושלמי הוא חטא אנפשיה אבל בחלוקה השנית שקודם המועד לא היה ראוי ליבצר ואפי' במועד עצמו אין האיסור בא מצד שנקרא מכיון מלאכתו אלא הקושיא שמקשה על זה הירושלמי הוא שאיך יקרא התנא דבר האבד והני יכול לעמוד.

גם נביא ראייה גדולה שממנה נראה לעינים כמה הפרש יש בין מכיון מלאכתו מקודם המועד כאשר היה בידו לעשותה ולא עשאה לזה שעושה הדבר במועד להיות שלא נודמן לו מקודם המועד. שהרי כשהיה בידו לעשות הדבר מקודם המועד ולא עשאה אפי' שהוא דבר אבד אסור לעשותה כמו שאמרה המשנה בכל אותם הדברים שהם דבר האבד ועליהם אמר התנא ובלבד שלא יכיון מלאכתו במועד וכשהדבר בא לו בהזדמן בתוך המועד מותר לקנותו כשאחר המועד לא ימצאו שהוא דבר האבד שבוה כולי עלמא מודו שאם לא ימצא הדבר לאחר המועד שמותר לקנותו הרי שיש הפרש גדול בין מכיון ^{אוצרת התורה} ^{מלאכתו} מקודם המועד לפי שלא היה הדבר בידו קודם המועד ואח"כ נודמן לו במועד. הן אמת שאיני מדמה נדון דידן למי שקונה יין בעת הבציר שמותר לקנותו בחש"מ כשלא ימצאו אחר המועד וכן דברים אחרים וללמוד ג"כ שיהא מותר לעשותו לפי ששם אין בו איסור מלאכה אלא איסור סחורה שהוא קל כמו שתראה בדברי הפוסקים וכאן בנידון דידן יש להחמיר לפי שעשה מלאכת ממש וגם כי לשם מותר לזפת החביות שהוא מלאכה שאני התם שכבר קנה היין בהיתר ומוכר שצריכין זפת החביות של היין שהוא דבר האבד אבל [כאן] הרי הוא בעצמו עשה הגבינה בידיו ועושה מלאכה. אבל הראיה שאני מביא לתת חילוק והפרש בין מכיון מלאכתו מקודם המועד למי שעשאה במועד שלא היה בדעתו לעשותה לפי שהרי מצינו שיש הפרש ביניהם לענין דבר האבד שבמכיון מלאכתו אפי' דבר האבד אסור ובמי שלא כיון מלאכתו מקודם דבר האבד מותר אפי' אם עושה מלאכה שהרי מי שהיה לו כרם לבצור ושכניו הגויים בוצרים בחש"מ התיירו לו לבצור כרמו אפי' שעושה כמה מלאכות זה לבד רצוני ללמוד שכשם שמצינו הפרש ביניהם לענין דבר האבד ג"כ בנידון דידן גם כי לענין דינא אני מודה שאסור לעשותו עכ"ז נילף מהתם שאם עשאה לא נפקירנה.

עוד ממקום אחר אביא ראייה לדברי לומר שאפי' שמן הדין אסור לעשות הדבר עכ"ז אין מחייבין ב"ד להפקירו והוא ממה שאמרו בגמ' ¹⁰. מר זוטרא בריה דרב נחמן

המועד ולא הניח מלעשות העניין בכונה מכוונת לעשותה במועד אלא בתורת עצלות יש מי שכתב שאין קונסין אותו ואין לו דין מכיון מלאכתו שכן כתב נמקי יוסף והביאו הרב מוהרי"ק בטור בס"י תקל"ח וכ"ש אם מה שלא עשאו קודם מועד היה לחושבו שיוכל להמתין מלעשות הדבר עד אחר המועד ובמועד באה סיבה שמוכרח לעשות שאינו נקרא מכיון מלאכתו במועד שכן פסקו פסקי תו"ז ע"ש. א"כ בנידון דידן שלא היה מוכרח לראובן שיעשה גבינה אם עתה עלה בדעתו לעשותה מה שלא היה בדעתו מקודם המועד גם כי אסור הוא מן הדין לעשותה כיון שאינו נקרא מכיון מלאכתו במועד אין לקונסו שתהיה הפקר ובפרט בהצטרף עם סברה זאת שהוא דבר האבד שחושב שאחר המועד לא ימצאו כלל שאין חייבין ב"ד להפקירה.

ועוד אני מביא ראייה לדברי מכמה מקומות בגמ' תחלת כל ממה שאמרו בירושלמי ⁸ על התיא מתניתין דמי שהיה יינו בתוך הבור והביאה הרא"ש ז"ל ⁹ והוא בעצמו מפרש לה ומדבריו בע"ה נביא ראייה לדברנו ז"ל: „האי דקאמי' זופתין חביתא מיירי כשלא כיון מלאכתו במועד אלא אירע אונס שלא היה יכול לעשותו קודם המועד אי נמי היה סבור שהיה יכול להמתין עד אחר המועד ואירע לו דבר שאם ימתין יהא דבר אבד ובכה"ג איתא בירושלמי אמתני' דמי שהיה יינו בתוך הבור הא לכתחילה אסור במה אנו קיימין אם כשהגיע זמנו לבצור ולא בצר הוא חטא אנפשיה כלומר אפי' הוא דבר האבד כיון מלאכתו במועד הוא. ואי כשלא הגיע זמנו לבצור יכול הוה קאים אלא אם כן קיימין כשהגיע זמנו לבצור דסבר קאים ולא קם" וכו' עכ"ל לעניינינו. וקשה לי בדברי הרא"ש שמפרש דברי הירושלמי למה הפסיק בתוך דברי הירושלמי ואמר על החלוקה הראשונה שהיה שכשהגיע זמנו לבצור ולא בצר הוא חטא אנפשיה שם פירש ואמר כלומר אפי' הוא דבר האבד כיון מלאכתו במועד הוא שהיה לו לפרש כך על הב' חלוקות שגם על החלוקה השנית שהיא שלא הגיע זמנו לבצור היה לו לפרש שמכיון מלאכתו במועד הוא שכיון שעדיין לא הגיע זמנו לבצור ויכול הוה קאים ועשאו במועד ודאי שלא מיהר לעשותו אלא להיות שעתה במועד הוה בטל ומקרי מכיון מלאכתו במועד וא"כ לערבינהו לשתי החלוקות יחד ואח"כ יפרשם. וגם הקושיא בעצמה יהיה על הירושלמי למה לא קרי לה מכיון, אלא במה שאמרתי הוא מתורץ שאינו נקרא מכיון מלאכתו אלא כשהיה הדבר נכון לפניו שהיה בידו לעשותו ואיחר הדבר להכעיס לעשות במועד שם נקרא

7 פסקי תוס' מס' מו"ק פ' מי שהפך אות נ.

8 פרק ב' הלכה ב'.

9 פסקי הרא"ש פ"ב דמו"ק אות י"ד.

10 מו"ק דף י"ב ע"א.

אמנם הנראה לע"ד שכיון שנעשה באיסור לא יהנה ממנו העושים אותו אלא ימכרוהו לעניים כפי מה שעולה הקרן זה לבד ולא יכנס להם הנאה כלל אחר שנעשה באיסור מכמה סיבות אם להיות בחש"מ כאמור ואם להיות שיש בו מלאכה ממש ובפרט שיש הרבה מן הפוסקים שסוברים שחש"מ אסור במלאכה מן התורה¹¹. ועוד להיות שנעשה הדבר בפרהסיא שאפי' הדברים שהתירו חכמים לעשות אומניהם עושין אותן בצנעה וזה לא נעשה כן. ועוד שאפי' הדברים שהתירו אינו אלא לעשות לעצמו או לאחרים בחנם אבל לעשות לאחרים בשכר ודאי שאסור אם כן מכמה צדדין ראוי ונכון לאסור אמנם הקלתי לומר שלא יהיה הפקר ממש להיות שכבר מצאתי מן הפוסקים שסוברים שאין פי' מה שאמרה המשנה יאבדו שחייבין ב"ד לעשותו הפקר וראוי לסמוך עליהם בשעת הדחק וכ"ש בנדון דידן שאפשר שאפי' הרמב"ם וחביריו מודים לתת חילוק והפרש אשר כתבתי שעל כן מלאני לבי להקל הפעם הזאת אמנם בתנאי שלא יהנה מהריוח לא ראובן ולא שמעון אלא שימכר לעניים כאשר אמרתי זהו מה שהשיגה דעתי הקצרה. ומצור ישראל אשאל שלא אכשל בדבר הלכה. הצעיר אלעזר ך' ארחא

בנו ליה אפדנא מקבלי קיבולת חוץ לתחום איקלע רב ספרא ורב הונא בר חיננא ולא עלו ביה ואיכא דאמרי הוא בעצמו לא על בית. והקשו על זה בגמ' והא אמר שמואל מקבלי קבולת תוך התחום אסור חוץ לתחום מותר. ותירצו אדם חשוב שאני. ואיכא דאמרי סיועי סייע בתיבנא בהדיהו. ועל עניין זה כתב הטור בא"ח סי' תקמ"ג כל דבר שאסור לישראל לעשותו אסור לומר לגוי לעשותו וכו' הילכך אין חילוק בין חוץ לתחום או תוך התחום ואפי' שנבנה הבית באיסור נכון להחמיר שלא ליכנס בו עכ"ל והרי שבעניין זה היה הדבר באיסור ועכ"ז לא אסרו ליכנס בבית כדין המכין מלאכתו במועד שבדאי יש לו זמן לעשותו אחר המועד ועכ"ז אינו אסור מדין תורה ליכנס בה אלא מתורת חסידות אמרו נכון להחמיר שלא יכנסו בו וכך דייק הרב מוהרי"ק זלה"ה ע"ש. ועם זה האמור נבין למה התנא לא אמר דין זה של מכין מלאכתו במועד ודין שיפקירו הדבר אחר כל המשניות שאמר אחרי כן שאמר כמה פרטיים של איסור כמו אין לוקחים בתים ואין כותבין וכו' אלא ודאי שישאיר אצרות השות' הדברים גם שיהיה איסור בהם ואסור לעשותם עכ"ז לא בעבור כן יהיה להם דין המכין מלאכתו במועד כדי שב"ד יפקירוהו.

סימן ד.

עשרה שנה הלכו שני בניו ובן הגדול בשבי, והלכו הם וכל אשר להם ביד צר, ומן הטורח והעמל מת בנו הקטן בשבי, ונשאר בנו הגדול עם בנו בשבי ולא הונח להם כל ימיו, כי נפלו ביד אדונים קשים, ועשו עשרים שנים בשבי כי לא הונח להם כי לא הספיקו ידם לצאת לחופשי, עד שכלו עשרים שנים ביד צר ואויב. ועתה בא בנו הגדול עם בנו מן השבי ערום ועריה ו[בחוסר] כל גם שניהם כאחד, ושאל שאל מאתם כי יעזרו לו מה [עזבון של] אביו זלה"ה, אשר הגיחם בידם כי אין ראוי

שאלה. ראובן שמת וציוה לבניו, שקודם שיחלקו נכסיו יעשו תפוחי כסף ופרוכת מרוקם של כסף, ושיבנו כיור אחד של מים גדול בבית הכנסת הגדול של רודיש. ולק"ק שלום יעשו תמיד אחד של כסף וכיור אחד. ואחר כך יחלקו נכסיו בי"א חלקים ויתנו החלק האחד לק"ק של רודיש, וכן עשו בניו אחרי מותו קיימו צוואת אביהם זלה"ה. ועשו נכסיו בי"א חלקים ונתנו החלק האחד לפרנסי העיר. והגיע החלק האחד של הק"ק חמש מאות וחמשים זהובים ומסרום תכף ומיד בידם. ואחר חמש

ותי"ח (ק"ב) שהרא"ם מסתפק אי הוי דאורייתא ומשם רבותיו כתב דהוי דאורייתא, ועי' בס' האשכול הל' מו"ק אות מ"ג דקמ"ג ובנחל אשכול שם אות י"א, ובתשו' הרשב"א ח"א סי' תר"צ וח"ה רט"ו ובאו"ז ה' תפלין סי' תקפ"ט מה שפלפל בזה ונראה מסקנתו דהוי דאורייתא ועי' בחדושי הריטב"א שהאריך בזה ודעתו כדעת הרמב"ן והרשב"א הנ"ל דהוי דאורייתא ומשם בה"ג כתב דהוי דרבנן (וכתב המו"ל שם שכן הוא בב"ה"ג מכת"י רומי עמ' 199) ועי' בס' החינוך מצוה שכ"ג ובאורחות חיים דיני חוה"מ ובשלטי הגבורים משם ריא"ז ורבינו גרשום בכורות דף ד' ע"ב ובסמ"ג ה' חוה"מ ורשב"ם פסחים דף קי"ח ע"א ורשב"ץ ח"ב סי' ר"י נמצינו למדים שמחלוקת הראשונים היא אם הוי דאורייתא או דרבנן ועי' באחרונים.

11 כפשט הגמ' מו"ק דף י"א ע"ב. במועד דאיסור מלאכה מדאורייתא" ופירש רש"י דכתיב את חג המצות תשמור שבעת ימים לימד על כל החג שהוא אסור, וכ"כ מהתוס' מו"ק ד"ב בד"ה משקין וכ"כ בטור או"ח סי' תקל"ו לדעת הרי"ף אבל בב"י תמה שאין ראיה מהרי"ף, ודעת ר"ת דהוי דרבנן וכן דעת הטור בס' תק"ל וכתב בב"י שכ"ד התוס' חגיגה י"ב ע"ב והרא"ש ריש מו"ק והמרדכי והרמב"ם בפ"ז מה' יו"ט, ובנמוק"י בריש מו"ק כתב דהרמב"ן הטיל פשרה שמלאכה שאינה לצורך המועד ואינה דבר אבד אסורה מהתורה ומלאכה אחרת מותרת רק שחכמים אסרו מקצת מלאכות המותרות וכ"ד הרשב"א, וכ"ד הב"י. והמאירי ריש מו"ק כתב דהרבה גאונים כתבו שהיא מהתורה, אולם לדעתו הוי דרבנן וביאר מ"ש דאורייתא לאו דוקא אלא שיש לה סמך מן התורה, ועי' בס' יראים סי' ש"ד (ק"ג) ותי"ז (ק"א)